

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра політики у сфері боротьби
зі злочинністю та кримінального права

Яцина М. О.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для підготовки до семінарських (практичних) занять
з навчальної дисципліни
«Кримінальне законодавство європейських країн»
для здобувачів денної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право»,
ОПП «Міжнародне та європейське право»
(7 семестр)

Схвалено на засіданні кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового юридичного інституту (протокол № 11 від 6 червня 2024 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту (протокол №1 від 27 вересня 2024 року).

Рецензенти:

Козич Ігор Васильович - завідувач кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права, Навчально-наукового юридичного інституту, доктор юридичних наук, доцент

Медицький Ігор Богданович - професор кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права, Навчально-наукового юридичного інституту, доктор юридичних наук, професор

Яцина М. О. Методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Кримінальне законодавство європейських країн» для здобувачів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», ОПП «Міжнародне та європейське право» (8 семестр). Івано-Франківськ : Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2024. 21 с.

Методичні вказівки містять в собі основні питання, що виносяться на розгляд семінарських (практичних) занять, вивчення яких є необхідним для набуття знань та умінь у сфері сучасного кримінального законодавства європейських країн. До кожної теми семінарського (практичного) заняття подано питання для обговорення, додаткові завдання та список рекомендованої літератури.

Методичні вказівки призначені для викладачів та здобувачів вищої освіти Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника при вивченні навчальної дисципліни «Кримінальне законодавство європейських країн».

© Яцина М. О., 2024

© Навчально-науковий юридичний інститут
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника», 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
------------	---

СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття № 1. <i>Тема 1. Поняття сучасного порівняльного кримінального права.....</i>	5
Семінарське заняття № 2. <i>Тема 2. Історія розвитку кримінального права континентальної Європи</i>	6
Семінарське заняття № 3-4. <i>Тема 3. Тенденції розвитку кримінального права у Європі.....</i>	7
Семінарське заняття № 5. <i>Тема 4. Поняття «злочину» у кримінальному праві країн Європи</i>	9
Семінарсько-практичне заняття № 6. <i>Тема 5. Кримінальне право країн-членів ЄС.....</i>	10
Семінарсько-практичне заняття № 7. <i>Тема 6. Кримінально-процесуальне право країн Європи.....</i>	11
Семінарсько-практичне заняття № 8. <i>Тема 7. Кримінально-виконавче право країн Європи.....</i>	12
Семінарське заняття № 9. <i>Тема 8. Міжнародне співробітництво країн Європи з протидії злочинності.....</i>	13
Особливості оцінювання.....	14
Перелік рекомендованої літератури.....	15

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Кримінальне законодавство європейських країн» заснована на традиціях порівняльного правознавства, що на відміну від традиційного підходу до вивчення законодавства окремих країн, дозволяє краще засвоїти студентами навичок порівняльно-правового аналізу та критичного мислення.

Ця навчальна дисципліна покликана надати уявлення та сформуванню систему знань про сучасні підходи до розуміння таких понять як «кримінальне правопорушення», «злочин» у національному законодавстві європейських країн. Окрема увага приділена тематиці кримінального законодавства країн-членів Європейського Союзу. Вивчення даної навчальної дисципліни дозволить студентам набуття знань про сучасні тенденції, стан та перспективи розвитку кримінального законодавства у Європі.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне законодавство європейських країн» є оволодіння студентами теоретичними знаннями, надбання навичок порівняльно-правового аналізу та правильного застосування норм кримінального права європейських країн.

Цілями дисципліни є: набуття студентами знань та розуміння змісту таких як «кримінальне правопорушення», «злочин», «кримінальна відповідальність» та ін. у кримінальному законодавстві різних європейських країн; формування в них вмінь та навичок щодо вміння працювати з іноземними нормативними актами; розвинути в них здатність до порівняльно-правового аналізу кримінально-правових норм різних європейських країн.

СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття 1. Тема 1: «ВСТУП ДО СУЧАСНОГО ПОРІВНЯЛЬНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОВИЗНАВСТВА»

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно засвоїти теоретичні основи порівняльного правознавства з акцентом на кримінальному праві. З'ясувати у чому полягає важливість та значення порівняльного кримінального права, його метод (т. зв. “компаративістський” метод) та особливості його застосування. При вивченні питань пов'язаних з поняттям “кримінально-правової системи” необхідно з'ясувати його співвідношення з поняттям “система кримінального права”. При вивченні питань 3-6 необхідно зробити акцент на ознаках, джерелах та особливостях функціонування відповідних кримінально-правових систем.

Питання для обговорення:

1. Поняття порівняльного кримінального права, його особливості, предмет та місце у системі юридичних наук.
2. Значення порівняльного кримінального права та його метод.
3. Поняття та види кримінально-правових систем сучасності.
4. Романо-германська (континентальна) система кримінального права.
5. Англо-саксонська система кримінального права. 6. Кримінальне право традиційних правових систем.

Рекомендована література:

1. Беньківський В. О. Компаративістика у вирішенні проблематики зв'язків у кримінальному праві / Володимир Олександрович Беньківський. // Юридичний бюлетень. – 2020. – №13. – С. 176–181. URL: <http://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/13/24.pdf>
2. Гапотій В. Д. Основні правові системи світу: навчальний посібник / В.Д. Гапотій, О.Л. Жильцов, Г.І. Воржевітіна. – Мелітополь: фоп однорог Т.В., 2019 – 279 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/8307/>
3. Основні інститути кримінального права країн англо-американської правової сім'ї [електронний ресурс] – URL: <https://uahistory.co/book/historyof-state-the-rights-of-foreign-countries/153.php>
4. Попко В. Зближення кримінально-правових систем в умовах глобалізації злочинності / В. Попко. // Підприємництво, господарство і право. – 2021. – №1. – С. 227–237. URL: <http://pgpjjournal.kiev.ua/archive/2021/1/40.pdf>
5. Порівняльне правознавство : підручник / С. П. Погребняк, Д. В. Лук'янов, О. Биля-Сабадаш та ін.; За заг. Ред. О. В. Петришина. – Х.: Право, 2012. – 272 с. URL:

<https://intrel.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/09/%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%BD-%D1%80%D0%B5%D0%B4.-%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%8F%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>

6. Янчук Н. Д. Порівняльне кримінальне право: методологічне значення / Н. Д. Янчук. // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2023. – №40. – С. 39–45. URL: <https://chasopys.law.npu.kiev.ua/archive/40/7.pdf>

7. Янчук Н. Д. Типологічні особливості романо-германської кримінально-правової системи: загальне та особливе / Н. Д. Янчук. // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2011. – №2. С. 189–191. URL: <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc2/41.pdf>

Семінарське заняття 2. Тема 2: «ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА КОНТИНЕНТАЛЬНОЇ ЄВРОПИ»

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно проаналізувати історичний розвиток кримінального права у Європі, з урахуванням ретроспективних умов соціального, політичного та економічного розвитку та їх вплив на формування кримінального права та кримінально-правових інститутів.

Питання для обговорення:

1. Розвиток кримінального права на теренах Європи від Античності до Середньовіччя.
2. Кримінальне право у Середні Віки, вплив канонічного права.
3. Кримінальне право у епоху Просвітництва.
4. Велика французька революція та її вплив на розвиток кримінального права (к. XVIII – к. XIX ст.).
5. Розвиток кримінального права протягом XX ст.

Рекомендована література:

1. Галабурда Т.І. Етапи Кодифікації Австрійського Кримінально-Процесуального Законодавства (XVI–XVIII ст.). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 47, Том 1. С. 7-11. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/34410/1/%D0%95%D0%A2%D0%90>

<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41375/1/IDPZKRP%20metoduchka%202021.pdf>

2. Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн та римське право: навчально-методичні матеріали. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 108 с. URL:

<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41375/1/IDPZKRP%20metoduchka%202021.pdf>

3. Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник / Грубінко А.В. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. – 656 с. URL:

<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37725/1/Posibnuk%20%202021.pdf>

4. Пилипчук О.О. Основні віхи історії європейського права (XI – XVIII ст.). *Історія науки і техніки*. Вип. 11. С. 214-226. URL: <https://doi.org/10.32703/2415-7422-2017-7-11-214-226>

5. Пилипчук О.О. Розвиток європейського права в XIX столітті. *Питання історії науки і техніки*. 2018. № 1. С. 39-48. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/163475>

Семінарське заняття 3-4. Тема 3: «ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА У ЄВРОПІ»

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно проаналізувати сучасний розвиток кримінального права у Європі, з урахуванням сучасних умов соціального, політичного та економічного розвитку та виокремити прогнозовані напрямки його розвитку в короткотерміновій перспективі майбутніх років.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку кримінального права у Європі на рубежі XX-XXI століть (гуманізація та депеналізація).

2. Вплив діяльності Ради Європи та ЄСПЛ на кримінальне право та кримінально-правову політику європейських країн.

3. Інтернаціоналізація кримінального права: поняття та особливості.

4. Вплив політики ЄС на кримінально-правову політику європейських країн.

5. Міжнародне кримінальне право та його співвідношення з національним кримінальним правом у європейських країнах.

Рекомендована література:

1. Балобанова Д. Загальні тенденції розвитку сучасного кримінального права (на прикладі деяких зарубіжних країн). *Юридичний вісник*. 2016. № 4. С. 136-142. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2016/2016_4.pdf#page=136
2. Березовська Н. Л. Тенденції сучасного кримінального права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. №1. С. 339-349. URL: https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:mVRdlrPU1kgJ:scholar.google.com/+%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97+%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83+%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0&hl=uk&as_sdt=0,5&as_vis=1
3. Гончарук О.В. Передумови виникнення та перспективи розвитку європейського кримінального права. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Випуск 115 (частина II). С. 66-70. URL: https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:_j7vHHIP-wYJ:scholar.google.com/+%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97+%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83+%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0&hl=uk&as_sdt=0,5&as_vis=1
4. Опалинський Ю.В. Сучасні тенденції розвитку кримінального законодавства. *Реформування кримінального законодавства крізь призму історичного надбання* [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 18 берез. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. – 155 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Anna-Politova-2/publication/351391314_MINISTERSTVO_VNUTRISNIH_SPRAV_UKRAINI_NACIONALNA_POLICIA_UKRAINI_NACIONALNA_AKADEMIA_VNUTRISNIH_SPRAV_REFORMUVANNA_KRIMINALNOGO_ZAKONODAVSTVA_KRIZ_PRIZMU_ISTORICNOGO_NADBANNA_Materiali_mizvidomcogo_na/links/609594b192851c490fc3707e/MINISTERSTVO-VNUTRISNIH-SPRAV-UKRAINI-NACIONALNA-POLICIA-UKRAINI-NACIONALNA-AKADEMIA-VNUTRISNIH-SPRAV-REFORMUVANNA-KRIMINALNOGO-ZAKONODAVSTVA-KRIZ-PRIZMU-ISTORICNOGO-NADBANNA-Materiali-mizvidomcogo-na.pdf#page=96
5. Шостак О. М. Європейські тенденції розвитку кримінального законодавства України. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 6. 200-205. URL: http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/6_2018/32.pdf

Семінарське заняття 5. Тема 4: «ПОНЯТТЯ «ЗЛОЧИНУ» У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ КРАЇН ЄВРОПИ»

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно проаналізувати зміст поняття «злочин» та «кримінальне правопорушення» у різних країнах Європи. Визначити їх ознаки та вміти робити порівняльний аналіз цих понять з аналогічними поняттями у кримінальному праві України.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки злочину (кримінального правопорушення) у законодавстві провідних країн Європи.
2. Класифікація злочинів за законодавством держав Європи.
3. Особливості поняття «суб'єкта злочину» у кримінальному праві європейських країн.
4. Особливості кримінальної відповідальності юридичних осіб у країнах Європи.

Рекомендована література:

1. Галушко Б.С. Класифікація злочинів у зарубіжному законодавстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2014. Випуск 29. Том 2. С. 120-123. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/27941/1/%D0%A1%D0%98%D0%A4%D0%86%D0%9A%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%97%D0%9B%D0%9E%D0%A7%D0%98%D0%9D%D0%86%D0%92%20%D0%A3%20%D0%97%D0%90%D0%A0%D0%A3%D0%91%D0%86%D0%96%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%A3%20%D0%97%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%92%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%86.pdf>
2. Жданова А. В. Визначення суб'єкта кримінального правопорушення в законах про кримінальну відповідальність України та країн Західної Європи: порівняльно-правовий аспект. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. №1. С. 270-275. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2024/51.pdf3.
3. Налуцишин В. В. Суб'єкт злочинного посягання: європейський досвід. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. №4. 134-142. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_2/21.pdf
4. Налуцишин В.В. Суб'єкт злочинного діяння за законодавством окремих держав Європейського Союзу. *Університетські наукові записки*. 2017. №63. С. 283-295. URL: <http://old.univer.km.ua/visnyk/1664.pdf>
5. Порівняльне правознавство : підручник / С. П. Погребняк, Д. В. Лук'янов, О. Биля-Сабадаш та ін.; За заг. Ред. О. В. Петришина. – Х.: Право, 2012. – 272 с.

URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/Петришин-ред.-Порівняльне-правознавство.pdf>

Семінарське заняття 6. Тема 5: «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС»

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно з'ясувати особливості національного кримінального права окремих країн-членів Європейського Союзу. Рекомендується, щоб кожен (-на) здобувач (-ка) вищої освіти обрали для аналізу окрему країна-члена ЄС.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку кримінального права у Європейському Союзі.
2. Кримінальне право у країнах-членах ЄС Західної Європи.
3. Кримінальне право у країнах-членах ЄС Скандинавського регіону.
4. Кримінальне право у країнах-членах ЄС Півдня Європи.
5. Кримінальне право у Східноєвропейських країнах-членах ЄС.

Рекомендована література:

1. Давиденко М.Л. Основні напрями та етапи побудови спільної кримінальної політики Європейського Союзу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. Вип. 24. С. 123-126. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/10570>

2. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1/%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%92%20%D0%9C.%D0%92.---%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0...--%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-.pdf>

3. Основи європейського кримінального права. Лекція 11. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ - Studocu. *Studocu*. URL: <https://www.studocu.com/uk/document/kiiivs'kiy-natsional'niy-universitet-imeni-tarasa-shevchenka/pravo/osnovi-evropeys'kogo-kriminal'nogo-prava-2022-2023-lektsiya-11/65556064>

4. Основи кримінальної політики Європейського Союзу: навчальний посібник / автори-упорядники: Житний О. О., Рибалко Г.С., Слінько Д. С., Харків, 2022. 147 с. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/8b815635-47c1-4af0-9502-07df38b45cd9/__.pdf

5. Пашковський М.І. Кримінальне право ЄС: від Паризької угоди до Лісабону. *Альманах міжнародного права*. 2013. Вип. 1. С. 69-75. URL: <http://www.inlawalmanac.mgu.od.ua/v1/08.pdf>

Семінарське заняття 7. Тема 6: «КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО КРАЇН ЄВРОПИ»

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми студенти повинні з'ясувати поняття, ознаки та особливості функціонування кримінального процесуального права у європейських країнах. Окрему увагу необхідно приділити вивченню впливу міжнародних судових інституцій Європи (Суд Справедливості ЄС, ЄСПЛ) на розвиток кримінального процесу.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку кримінального процесуального права у Європі.
2. Кримінально-процесуальне право ЄС. Суд Справедливості ЄС.
3. Діяльністю Агентства Європейського Союзу з питань співпраці у сфері кримінального правосуддя (Євроюст).
4. ЄСПЛ та його вплив на розвиток кримінального процесуального права у європейських країнах.

Рекомендована література:

1. Климкевич Р.А. Директиви як джерело кримінального процесуального права Європейського Союзу. *Юридичний вісник*. 2021. №2. С. 47-53. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v2_2021/5.pdf
2. Климкевич Р.А. Кримінальне Процесуальне Законодавство Європейського Союзу: Поняття та Ознаки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №9. С. 244-247. URL: http://www.lsej.org.ua/9_2021/62.pdf
3. Климкевич Р.А. Кримінальне Процесуальне Законодавство України Та ЄС: Порівняльно-Правовий Аспект. *Нове українське право*. 2022. Вип. 6. Т. 1. С. 154-160. URL: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.6.1.21>
4. Микитин Ю.І. Кримінальна Процесуальна Політика Європейського Союзу як Частина Політики Європейського Союзу у Сфері Боротьби зі Злочинністю. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2021. №3. С. 190-195. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.03.35>
5. Регламент Європейського парламенту і Ради (ЄС) про Агентство Європейського Союзу з питань співпраці у сфері кримінального правосуддя (Євроюст) № 2018/1727 від 14.11.2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/reglament-es-20181727.pdf>

Семінарське заняття 8. Тема 7: «КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО КРАЇН ЄВРОПИ»

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно здійснити торетико-правове вивчення досвіду країн Європи щодо кримінально-виконавчого права. Окрему увагу слід приділити діяльності Ради Європи в даній сфері.

Питання для обговорення:

1. Європейські стандарти виконання покарань та поведження з засудженими.
2. Система та види покарань у європейських країнах.
3. Інститут пробації у європейських країнах.
4. Міжнародне співробітництво європейських країн щодо виконання покарань.

Рекомендована література:

1. Європейські пенітенціарні правила / Рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць Ради Європи. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_032
2. Конвенція про передачу засуджених осіб : Конвенція Ради Європи від 21.03.1983 : станом на 18 груд. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_025#Text
3. Муравйов В. Досвід Німеччини та Франції щодо реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та можливості його використання в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 240–244. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/47.pdf>
4. Романцова С.В. Досвід країн Європейського Союзу щодо захисту прав і свобод громадян у пенітенціарних установах. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № С. 387-393. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.62>
5. Про Правила Ради Європи про пробацію: Рекомендація № CM/Rec(2010)1 Комітету Міністрів державам-членам (прийнята Комітетом Міністрів 20 січня 2010 року на 105-му засіданні заступників Міністрів). URL: <https://rm.coe.int/16806f4097>

Семінарське заняття 9. Тема 8:
«МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО КРАЇН ЄВРОПИ З ПРОТИДІЇ
ЗЛОЧИННОСТІ»

Методичні рекомендації: при вивченні даної теми необхідно вивчити напрямки, види та конкретні заходи, які здійснюють європейські країни у боротьбі зі злочинністю.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика міжнародно-правової боротьби з злочинністю у Європі.
2. Боротьба зі злочинністю всередині ЄС. Діяльність Європейської мережі попередження злочинності.
3. ЄВРОПОЛ: історія утворення, структура та функції.
4. Співробітництво України з європейськими країнами щодо боротьби зі злочинністю.

Рекомендована література:

1. Барбарян Д.А. Рівень злочинності в Європейському Союзі та організація боротьби з нею. *Суспільство, економіка, право: теорія, методологія, концепції розвитку : Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 07–08 лютого 2020 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України.* – Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2020. – 124 с. URL: <https://novaosvita.com/wp-content/uploads/2020/02/SocEconLaw-Kyiv-Feb2020.pdf#page=107>
2. Нуруллаєв І.С. Особливості конвенційного механізму міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю в Європейському Союзі (на прикладі протидії кіберзлочинності). *Юридичний бюлетень.* 2019. Вип. 10. С. 148-155. URL: http://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2019/10_2019/22.pdf
3. Основи кримінальної політики Європейського Союзу: навчальний посібник / автори-упорядники: Житний О. О., Рибалко Г.С., Слінько Д. С., Харків, 2022. 147 с. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/8b815635-47c1-4af0-9502-07df38b45cd9/>.pdf
4. Перепьолкін С. М. Правовий статус агентства Європейського Союзу зі співробітництва правоохоронних органів (Європол). *Аналітичне-порівняльне правознавство.* 2021. №3. С. 270-274. URL <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/253002/250252>

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (з наступними змінами) – текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами письмової модульної контрольної роботи на 9-му практичному (семінарському) занятті. На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 6 балів, 1 коротке завдання нормативного змісту, яке оцінюється в 6 балів та 8 тестових запитань, кожне з яких оцінюється в 1 бал. Максимальний бал за контрольну становить 20. За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного практичного заняття. Види індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри <https://kkip.pnu.edu.ua/>.

Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аверочкіна Т. В. Право Європейського Союзу : підруч. для студ. ВНЗ / Т. В. Аверочкіна, Ю. Ю. Акіменко, Т. О. Анцупова, М. Р. Аракелян, Х. Н. Бехруз; за ред. : О. К. Вишнякова. Одеса : Фенікс, 2013. 869 с.
2. Анакіна Т. М., Чорнозуб Л. В. Гармонізація кримінального права держав-членів Європейського Союзу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 1. С. 160–165. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2022/27.pdf
3. Андрушко А. В. Система злочинів проти свободи, честі та гідності особи за законодавством зарубіжних держав: порівняльно-правове дослідження. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 412–421. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/29384>
4. Балобанова Д. Загальні тенденції розвитку сучасного кримінального права (на прикладі деяких зарубіжних країн). *Юридичний вісник*. 2016. № 4. С. 136–142. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4898>
5. Балобанова Д. Загальні тенденції розвитку сучасного кримінального права (на прикладі деяких зарубіжних країн). *Юридичний вісник*. 2016. № 4. С. 136-142. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2016/2016_4.pdf#page=136
6. Барбарян Д.А. Рівень злочинності в Європейському Союзі та організація боротьби з нею. *Суспільство, економіка, право: теорія, методологія, концепції розвитку : Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 07–08 лютого 2020 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. – Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2020. – 124 с. URL: <https://novaosvita.com/wp-content/uploads/2020/02/SocEconLaw-Kyiv-Feb2020.pdf#page=107>*
7. Басалюк Н. В. Система покарань за кримінальним законодавством Німеччини, Швейцарії, Франції. *Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 травня 2020 р.)*. Одеса : Гельветика, 2020. Т. 3. С. 178–182.
8. Беньківський В. О. Компаративістика у вирішенні проблематики зв'язків у кримінальному праві / Володимир Олександрович Беньківський. // *Юридичний бюлетень*. – 2020. – №13. – С. 176–181. URL:
9. Березовська Н. Л. Тенденції сучасного кримінального права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. №1. С. 339-349. URL: https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:mVRdlrPU1kgJ:scholar.google.com/+%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97+%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83+%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0&hl=uk&as_sdt=0,5&as_vis=1
10. Вакула І. Ю. Стадії вчинення злочину за кримінальним правом України та Республіки Польща: порівняльно-правове дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2019. 209 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3544?mode=full>

11. Галабурда Т.І. Етапи Кодифікації Австрійського Кримінально-Процесуального Законодавства (XVI–XVIII ст.). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 47, Том 1. С. 7-11. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/34410/1/%D0%95%D0%A2%D0%90%D0%9F%D0%98%20%D0%9A%D0%9E%D0%94%D0%98%D0%A4%D0%86%D0%9A%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%87.pdf>
12. Галушко Б.С. Класифікація злочинів у зарубіжному законодавстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2014. Випуск 29. Том 2. С. 120-123. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/27941/1/%D0%9A%D0%9B%D0%90%D0%A1%D0%98%D0%A4%D0%86%D0%9A%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%97%D0%9B%D0%9E%D0%A7%D0%98%D0%9D%D0%86%D0%92%20%D0%A3%20%D0%97%D0%90%D0%A0%D0%A3%D0%91%D0%86%D0%96%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%A3%20%D0%97%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%92%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%86.pdf>
13. Гапотій В. Д. Основні правові системи світу: навчальний посібник / В. Д. Гапотій, О. Л. Жильцова, Г. І. Воржевітіна. Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2019. - 279 с. Гончарук О. В. Передумови виникнення та перспективи розвитку Європейського кримінального права. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 115 (ч. II). С. 66–70.
14. Гончарук О.В. Передумови виникнення та перспективи розвитку європейського кримінального права. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Випуск 115 (частина II). С. 66-70. URL: https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:_j7vHHIP-wYJ:scholar.google.com/+%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97+%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83+%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0&hl=uk&as_sdt=0,5&as_vis=1
15. Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн та римське право: навчально-методичні матеріали. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 108 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41375/1/IDPZKRP%20metoduchka%202021.pdf>
16. Грубінко А.В. Історія держави і права зарубіжних країн: навчальний посібник / Грубінко А.В. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. – 656 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37725/1/Posibnuk%20%90.%20Grubinko%202014..pdf>
17. Давиденко М.Л. Основні напрями та етапи побудови спільної кримінальної політики Європейського Союзу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. Вип. 24. С. 123-126. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/10570>

18. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: навчальний посібник / за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваїте, 2014. 944 с.
19. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах (Страсбург, 20 квіт. 1959 р.) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 20 квіт. 1959 р. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_036.
20. Європейська конвенція про видачу правопорушників (Париж, 13 груд. 1957 р.) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 13 груд. 1957 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_033.
21. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах (ETS № 73) [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 15 трав. 1972 р. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_008.
22. Європейські пенітенціарні правила / Рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць Ради Європи. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_032
23. Жданова А. В. Визначення суб'єкта кримінального правопорушення в законах про кримінальну відповідальність України та країн Західної Європи: порівняльно-правовий аспект. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. №1. С. 270-275. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2024/51.pdf3.
24. Климкевич Р.А. Директиви як джерело кримінального процесуального права Європейського Союзу. *Юридичний вісник*. 2021. №2. С. 47-53. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v2_2021/5.pdf
25. Климкевич Р.А. Кримінальне Процесуальне Законодавство Європейського Союзу: Поняття та Ознаки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №9. С. 244-247. URL: http://www.lsej.org.ua/9_2021/62.pdf
26. Климкевич Р.А. Кримінальне Процесуальне Законодавство України Та ЄС: Порівняльно-Правовий Аспект. *Нове українське право*. 2022. Вип. 6. Т. 1. С. 154-160. URL: <https://doi.org/10.51989/NUL.2022.6.1.21>
27. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1/%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%92%20%D0%9C.%D0%92.---%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0....-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-.pdf>
28. Колодін Д. О., Федоров В. А. Відповідальність за злочини у сфері виборчих прав за законодавством ФРН та України: порівняльна характеристика. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2020. № 1. С. 196–201. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/1213408.pdf>
29. Конвенція про передачу засуджених осіб: Конвенція Ради Європи від 21.03.1983 : станом на 18 груд. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_025#Text

30. Корнієнко В. В. Особливості кримінального права ЄС: теоретико-правовий аспект. *Форум права*. 2011. № 1. С. 496–500.
31. Красницький І. В. Кримінальна відповідальність як інститут кримінального права Франції та України: порівняльний аналіз: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 232 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/322>
32. Крикливець Д. Є. Стадії вчинення злочину за Кримінальним кодексом України та Кримінальним кодексом Республіки Польща: порівняльний аналіз. *III Львівський форум кримінальної юстиції «Кримінальна юстиція в очікуванні змін»* (м. Львів, 22–23 вересня 2017 року): збірка тез міжнародної науково-практичної конференції. Київ: ВАІТЕ, 2017. С. 54–57.
33. Крикливець Д. Співучасть у злочині за Кримінальним кодексом України та Кримінальним кодексом Республіки Польща: порівняльний аналіз. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні*: матеріали XXIV звітної науково-практичної конференції (7–8 лютого 2018 р.): у 2 ч. Ч. 2. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2018. С. 132–133. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/konf_20182.pdf
34. Кузьмін Е. Е. Кримінальне право зарубіжних країн: навчально-методичний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 96 с.
35. Лук'янов, О. Биля-Сабадаш та ін.; За заг. Ред. О. В. Петришина. – Х.: Право, 2012. 272 с. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/09/%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8%D1>
36. Макачук Д. Поняття кримінально караного діяння у Конституціях України, Франції та ФРН. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. С. 244–249. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/5/46.pdf>
37. Манжул І. В. Інститут кримінального проступку у законодавстві зарубіжних країн. *Наукові записки. Серія: Право*. 2022. Вип. 12. С. 195–200. URL: <https://pravo.cuspu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/141/126>
38. Микитин Ю.І. Кримінальна Процесуальна Політика Європейського Союзу як Частина Політики Європейського Союзу у Сфері Боротьби зі Злочинністю. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2021. №3. С. 190-195. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.03.35>
39. Муравйов В. Досвід Німеччини та Франції щодо реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та можливості його використання в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 240–244. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/47.pdf>
40. Назимко Є. С. Зарубіжний досвід кримінально-правової регламентації інституту покарання неповнолітніх: монографія. Київ: КНТ, 2015. 367 с.

41. Налуцишин В. В. Суб'єкт злочинного посягання: європейський досвід. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. №4. 134-142. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_2/21.pdf
42. Налуцишин В.В. Суб'єкт злочинного діяння за законодавством окремих держав Європейського Союзу. *Університетські наукові записки*. 2017. №63. С. 283-295. URL: <http://old.univer.km.ua/visnyk/1664.pdf>
43. Нуруллаєв І.С. Особливості конвенційного механізму міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю в Європейському Союзі (на прикладі протидії кіберзлочинності). *Юридичний бюлетень*. 2019. Вип. 10. С. 148-155. URL: http://lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2019/10_2019/22.pdf
44. Опалинський Ю.В. Сучасні тенденції розвитку кримінального законодавства. *Реформування кримінального законодавства крізь призму історичного надбання* [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 18 берез. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. – 155 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Anna-Politova-2/publication/351391314_MINISTERSTVO_VNUTRISNIH_SPRAV_UKRAINI_NACIONALNA_POLICIA_UKRAINI_NACIONALNA_AKADEMIA_VNUTRISNIH_SPRAV_REFORMUVANNA_KRIMINALNOGO_ZAKONODAVSTVA_KRIZ_PRIZMU_ISTORICNOGO_NADBANNA_Materiali_mizvidomcogo_na/links/609594b192851c490fc3707e/MINISTERSTVO-VNUTRISNIH-SPRAV-UKRAINI-NACIONALNA-POLICIA-UKRAINI-NACIONALNA-AKADEMIA-VNUTRISNIH-SPRAV-REFORMUVANNA-KRIMINALNOGO-ZAKONODAVSTVA-KRIZ-PRIZMU-ISTORICNOGO-NADBANNA-Materiali-mizvidomcogo-na.pdf#page=96
45. Основи європейського кримінального права. Лекція 11. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ - Studocu. URL: <https://www.studocu.com/uk/document/kiivs'kiy-natsionalnyi-universitet-imeni-tarasa-shevchenka/pravo/osnovi-evropeys'kogo-kriminal'nogo-prava-2022-2023-lektsiya-11/65556064>
46. Основи кримінальної політики Європейського Союзу: навчальний посібник / автори-упорядники: Житний О. О., Рибалко Г.С., Слінько Д. С., Харків, 2022. 147 с. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/8b815635-47c1-4af0-9502-07df38b45cd9/>.pdf
47. Основи кримінальної політики Європейського Союзу: навчальний посібник / автори-упорядники: Житний О. О., Рибалко Г.С., Слінько Д. С., Харків, 2022. 147 с. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/8b815635-47c1-4af0-9502-07df38b45cd9/>.pdf
48. Основні інститути кримінального права країн англо-американської правової сім'ї [електронний ресурс] – URL: <https://uahistory.co/book/historyof-state-the-rights-of-foreign-countries/153.php>

49. Пашковський М. І. Кримінальне право ЄС: від Паризької угоди до Лісабону. *Альманах міжнародного права*. 2009. Вип. 1. С. 69–75. URL: <http://www.inlawalmanac.mgu.od.ua/v1/08.pdf>
50. Пашковський М.І. Кримінальне право ЄС: від Паризької угоди до Лісабону. *Альманах міжнародного права*. 2013. Вип. 1. С. 69-75. URL: <http://www.inlawalmanac.mgu.od.ua/v1/08.pdf>
51. Перепьолкін С. М. Правовий статус агентства Європейського Союзу зі співробітництва правоохоронних органів (Європол). *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. №3. С. 270-274. URL <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/253002/250252>
52. Пилипчук О.О. Основні віхи історії європейського права (XI – XVIII ст.). *Історія науки і техніки*. Вип. 11. С. 214-226. URL: <https://doi.org/10.32703/2415-7422-2017-7-11-214-226>
53. Пилипчук О.О. Розвиток європейського права в XIX столітті. *Питання історії науки і техніки*. 2018. № 1. С. 39-48. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/163475>
54. Попко В. Зближення кримінально-правових систем в умовах глобалізації злочинності / В. Попко. // Підприємництво, господарство і право. – 2021. – №1. – С. 227–237. URL: <http://pgpjjournal.kiev.ua/archive/2021/1/40.pdf> 5. Порівняльне правознавство : підручник / С. П. Погребняк, Д. В.
55. Порівняльне правознавство : підручник / С. П. Погребняк, Д. В. Лук'янов, О. Биля-Сабадаш та ін.; За заг. Ред. О. В. Петришина. – Х.: Право, 2012. – 272 с. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/Петришин-ред.-Порівняльне-правознавство.pdf>
56. Про Правила Ради Європи про пробацію: Рекомендація № CM/Rec(2010)1 Комітету Міністрів державам-членам (прийнята Комітетом Міністрів 20 січня 2010 року на 105-му засіданні заступників Міністрів). URL: <https://rm.coe.int/16806f4097>
57. Регламент Європейського парламенту і Ради (ЄС) про Агентство Європейського Союзу з питань співпраці у сфері кримінального правосуддя (Єврююст) № 2018/1727 від 14.11.2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/reglament-es-20181727.pdf>
58. Романцова С.В. Досвід країн Європейського Союзу щодо захисту прав і свобод громадян у пенітенціарних установах. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № С. 387-393. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.62>
59. Федотова Г. В. Особливості правового врегулювання інституту кримінального проступку в законодавстві Литовської Республіки та Республіки Польща. *Право і суспільство*. 2016. № 2. Ч. 2. С. 152–156. URL: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/2_2016/part_2/29.pdf
60. Хавронюк М. І. Історія кримінального права європейських країн : монографія. К.: Істина, 2006. 192 с.

61. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : монографія. Київ : Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
62. Шостак О. М. Європейські тенденції розвитку кримінального законодавства України. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 6. 200-205. URL: http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/6_2018/32.pdf
63. Шуп'яна М. Ю. Ознаки кримінально караного діяння: доктрина та практика Республіки Польща. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2021 № 49. С. 145–149. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc49/33.pdf>
64. Янчук Н. Д. Порівняльне кримінальне право: методологічне значення / Н. Д. Янчук. // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2023. №40. С. 39–45. URL: <https://chasopys.law.npu.kiev.ua/archive/40/7.pdf>
65. Янчук Н. Д. Типологічні особливості романо-германської кримінально-правової системи: загальне та особливе / Н. Д. Янчук. // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2011. – №2. С. 189–191. URL: <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc2/41.pdf>
66. Buisman S.S. The Future of EU Substantive Criminal Law: Towards a Uniform Set of Criminalisation Principles at the EU level. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*. № 30(2). P. 161-187. URL: <https://doi.org/10.1163/15718174-bja10032>
67. Council Conclusions on Future of EU Criminal Law. *Homepage - eucrim*. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10984-2024-INIT/en/pdf>
68. Marcin Rozmus, Ilona Topa, Marika Walczak. *Harmonisation Of Criminal Law In The Eu Legislation – The Current Status And The Impact Of The Treaty Of Lisbon*. Home - EJTN Website. URL: <https://portal.ejtn.eu/Documents/Themis/THEMIS%20written%20paper%20-%20Poland%201.pdf>
69. Nuotio, Kimmo, 'European Criminal Law', in Markus D. Dubber, and Tatjana Hörnle (eds), *The Oxford Handbook of Criminal Law* (2014; online edn, Oxford Academic, 4 Mar. 2015). URL: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199673599.013.0048>
70. Research Handbook on EU Criminal Law / Valsamis Mitsilegas, Maria Bergström, Theodore Konstadinides // Edward Elgar Publishing, Inc. // 2016. 672. p. URL: <https://doi.org/10.4337/9781783473311>